

USENGA WA MWANDUSO WA PAULO KWA WAKOLIMSO Ulongozi

Wakolimso wa mwanduso wandikigwa na Mtu-migwa Paulo habehi na mwaka 55 kwandusila viyelekigwe Yesu viilagusigwa muna 1:1. Uno ni usenga wa mwanduso muna zisenga mbili ziya Mtumigwa Paulo kawandikila bumbila da wahuwila wa Chilisito weli Kolinto. Yodahika kandika usenga uno viyakalile Efeso yang'hali ku-fika Kolimso muna umwanza wake kuhita Make-doniya viilagusigwa muna 16:5-9.

Usenga uno wokwidika mbuli ziyahokele Mtu-migwa Paulo kulawa kwa wanhu wamwenga wa bumbila da wahuwila wa Chilisito kusonhela mbuli zihile muna dibumbila na kuibagula na ugoni. Bululu da Kolimso dimanyika ng'hani kwa ugoni wake ivo si mbuli ya kwazanywa bumbila da wahuwila wa Chilisito da uko kutenda mbuli izo. Wakolimso wa mwanduso iviya ina sula yoimanyika ng'hani ya ulondo, sula iyo ni sula ya

13.

Yeliumo

1. Paulo kowalamsa Wakolimso na komwing'ha hewela Mulungu kwa ichimu chawo muna 1:1-9.
2. Kaidi kolonga mbuli ziyapatile kusonhela kuigola kwa bumbila da wahuwila wa Chilisito wa uko Kolimso muna 1:10-4:21.
3. Maabaho kolonga mbuli ya ugoni na kuigala wawo kwa wawo kuna ichitala muna isula ya

5-6.

4. Iviya kolava ndagilizi kusonhela mbuli ya sola, kutambikila nyang'hiti na nhambiko za muumwingi na vitumetume va chimuhe na uzilibuko muna isula ya 7-15.
5. Kuuhelelo kogotola kwa kulonga mbuli za zake mwenyewo na mbuli za chila siku muna isula ya 16.

¹ Niye Paulo, yonitangigwe kuwa mtumigwa wa Chilisito Yesu, kwa viyolonda Mulungu, na hamwe na ndugu yetu Sositene.

² Chojandikila bumbila da wanhu wowomuhuwila Chilisito weli muna dibululu da Kolimso, kwa mweye mose wowasafyigwe na wowatangigwe kuwa wanhu welile wa Mulungu kwa kuilumba na Yesu Chilisito, hamwe na wanhu wose chila hanhu howomtambikila Mndewa wetu Yesu Chilisito, Mndewa wawo na wetu.

³ Nompula Mulungu Tati yetu na Mndewa Yesu Chilisito waweng'heni balaka na tindiwalo.

Balaka za kuilumba na Chilisito

⁴ Siku zose nomwing'ha hewela Mulungu kwa ichimu cha unovu uyaweng'hileni kufosela Chilisito Yesu. ⁵ Kwaviya kwa kuilumba hamwe na Chilisito muwa matajili wa vinhu vose, muna ulonzi na umanyi. ⁶ Usenga kusonhela Chilisito wima chigangamavu mgati yenu. ⁷ Ivo hamuhungukiligwe bule kuhokela vitumetume vovose vovilavigwa na Muhe Yelile, fana vimugozela Mndewa wetu Yesu Chilisito yagubuligwe. ⁸ Iviya yeye kezungangamizani mbaka kuuhelelo, muladi mukale bila kuhasanya

muna isiku ija ya Mndewa wetu Yesu Chilisito. ⁹ Mulungu ni mwaminika, iyo yoyamtangileni muilumbe na Mwanage Yesu Chilisito, Mndewa wetu.

Wahuwila Woibagula

¹⁰ Kwa udahi wa Mndewa wetu Yesu Chilisito nomwing'hani usi ndugu zangu, kuwa wose mulonge zimwe na wala sekemuiswele na mugese dimwe na muwe na lungilo dimwe.

¹¹ Kwaviya ndugu zangu, nilongiligwa na wanhu kulawa kwa kaye ya Kiloye kuwa kuna kuleka kwiilumba vimwili. ¹² Nolonga vino, chila imwe wenu kolonga mbasakanyo. Imwe kolonga, “Nomsondelela Paulo”, imwenga kolonga, “Nomsondelela Apolo”, imwenga kolonga, “Nomsondelela Petili*”, na imwenga, “Nomsondelela Chilisito.” ¹³ Chilisito haigole muna yamabumbila bule. Paulo hawambigwe mumsalaba kwa ichimu chenu. Hambatizigwe bule fana wanahina wa Paulo.

¹⁴ Nomwing'ha hewela Mulungu kwaviya simbatize munhu yoyose imwenga kumwenu ila Chilisipo na Gayo. ¹⁵ Habule munhu yodaha kulonga mweye mubatizigwa fana wanahina wangu. ¹⁶ Ona, iviya niwabatiza Sitefano na wanhu wa muikaye yake, mbali sidaha kukumbuka fana nimbatiza munhu imwenga yoyose. ¹⁷ Chilisito hanhumile kubatiza bule. Kanhuma kuwapetela wanhu Mbuli Inogile, na siyo kwa ulonzi wa ubala wa chiunhu, muladi nguvu ya ifa

---

* **1:12** Zina jake Petili, yoyatangigwe Kefa.

ya Chilisito muna umsalaba sekekuwoneke siyo chinhu.

Chilisito iyo ludabwa na ubala wa Mulungu

¹⁸ Kwaviya usenga wa ifa ya Chilisito muna umsalaba wowoneka ubozi kwa waja wowogwaga, mbali kumwetu wochikomboligwe chowona udahi wa Mulungu. ¹⁹ Kwaviya

Yamaandiko Yelile yolongwa,
“Nizaubananga ubala wa wabala
na umanyi wawo nizawasa kutali.”

²⁰ Vino mbala kakulihi? Hebu mfundiza kakulihi? Nayo galu wa ubishi wa lusita luno kakulihi? Mulungu kautenda ubala wa wanhu wa isi yose kuwa ubozi!

²¹ Kwaviya Mulungu kwa ubala wake katenda wanhu sekewadahe kummanya yeye kwa ubala wawo wenyewo. Mbali kwa usenga wa wowoneka kuwa ni ubozi uchiwapetele, Mulungu kalamula kuwakombola waja wohuwila.

²² Wayahudi wolonda vilaguso va mauzauza. Wagiliki wozahila ubala. ²³ Mbali cheye,

chompeta Chilisito yoyawambigwe mumsalaba, mbuli yoiwoneka ching'hwaso kwa Wayahudi, na ubozi kwa wanhu weli siyo Wayahudi. ²⁴ Mbali

kwa waja watangigwe na Mulungu, Wayahudi hamwe na wanhu weli siyo Wayahudi, usenga uno ni Chilisito, yeli udahi wa Mulungu na ubala

wa Mulungu. ²⁵ Kwaviya chiya chiwoneka ubozi wa Mulungu china ubala kufosa ubala wa wanhu, na chiya chiwoneka chinyondenyonde cha Mulungu ni chigangamavu kufosa ugangamavu wa wanhu.

²⁶ Lelo ndugu zangu, kumbukeni vimukalile chipindi vimutangigwe na Mulungu. Wengi wenu mukala mwabule ubala kwa magesa ya wanhu, wengi wenu mukala mwabule nguvu, wala weli na ulangulizi. ²⁷ Mbali Mulungu kayagesela kuyasagula yaja yowonigwa kuwa yachibozi na ya zisi, muladi yawagume chinyala wene ubala, iviya kayasagula yaja yeli nyondenyonde muladi yawagume chinyala wene nguvu. ²⁸ Mulungu kasagula vinhu vinyondenyonde va isi na vinhu viya vovizehigwa, vinhu viya voviwoneka si chinhu, muladi kubananga vinhu viya isi voviviwona chinhu ng'hani. ²⁹ Ivo Mulungu kamenta vino muladi sekehawe na munhu yodaha kwiigoda haulongozi ha Mulungu. ³⁰ Mulungu mwenyewo kawatenda muilumbe na Chilisito Yesu, Mulungu kamtenda Chilisito kuwa ubala wetu. Kufosela yeye chopetigwa chinoga haulongozi ha Mulungu, chokuwa wanhu welile wa Mulungu na chikomboligwe. ³¹ Fana Yamaandiko Yelile viyolonga, "Munhu yoyose yolonda kwiigoda, kolondeka yaigodele yaja yoyatendile Mndewa."

2

Usenga wa Chilisito yoyawambigwe mumsalaba

¹ Ndugu zangu, vinizile kumwenu simpeteleni usenga ukweli woufisike kusonhela Mulungu kwa mbuli zozilondeka hebu kwa ubala wa wanhu. ² Kwaviya vinikalile kumwenu, nilonda kuleka chila chinhu ila Yesu Chilisito, hasa ifa yake mumsalaba. ³ Vinizile kumwenu, nikala

nyondenyonde na nigudemeka kwa kudumba ng'hani. ⁴ Mafundizo yangu na usenga wangu havikalile va kunogeza kwa ubala wa chiunhu, mbali kwa kulagusa ludabwa wa Muhe Yelile. ⁵ Muladi uhuwilo wenu sekeuwe na ubala wa chiunhu, mbali ludabwa lwa Mulungu.

Ubala wa Mulungu

⁶ Nopeta usenga wa ubala kwa wanhu wowakangale chimuhe. Mbali si ubala wa lusita luno, hebu wa watawala weli na nguvu wa lusita luno, wowokwagiza nguvu zawo. ⁷ Ubala woniupeta ni ubala wa sili ya Mulungu, ubala uwo woufisike. Woyausagule kwa ichimu cha utunhizo wetu ing'hali isi yose hainalumbigwa bule. ⁸ Habule watawala wa lusita luno woumanyile ubala uno. One waumanyile, sigambe wamuwambe bule mumsalaba Mndewa wa utunhizo. ⁹ Mbali fana Yamaandiko Yelile viyolonga,

“Habule munhu yaziwone wala kuhulika,
habule munhu yagesile kuwa zizalawilila,
chila chinhu Mulungu chiyawasasalile waja
wowomulonda yeye.”

¹⁰ Mbali Mulungu katenda sili yake imanyike kumwetu kwa nzila ya Muhe Yelile. Muhe Yelile kopekula chila chinhu, hata vovifisigwe kusonhela Mulungu. ¹¹ Habule munhu yodaha kuvimanya magesa ya munhu imwenga ila Muhe wa munhu yoyokala mgati yake, iviya habule munhu yovimanya magesa ya Mulungu ila Muhe wa Mulungu muhala. ¹² Cheye hachihokele muhe wa isi ino, mbali chihokela Muhe yatumigwe na

Mulungu, muladi chivimanye yose yoching'higwe bule na Mulungu.

¹³ Ivo cholonga, si kwa mbuli zochifundizigwe kwa ubala wa wanhu, mbali kwa mbuli zochifundizigwe na Muhe Yelile, chofambula vinhu va kweli va Muhe Yelile kwa waja weli na Muhe ino. ¹⁴ Munhu yoyose yelibule Muhe Yelile hadaha kuhokela vinhu vovilawa kwa Muhe Yelile. Munhu fana iyo hazimanya bule mbuli izo, kowona ubozi, kwaviya yodaha kumanyika kwa kutazigwa na Muhe Yelile. ¹⁵ Mbali munhu yoyose yeli na Muhe Yelile, kodaha kumanya vinhu vose, mbali habule munhu yoyose yodaha kumulamulila nhaguso. ¹⁶ Fana viya Yamaandiko Yelile viyolonga,

“Vino yelihi yoyovimanya chiyogesa Mndewa? Yelihi yoyodaha kumulongela cha kulonga?” Mbali cheye china nzeweze za Chilisito.

3

Wahuwila woigola

¹ Ndugu zangu niye sidahile kulonga na mweye fana wanhu weli na Muhe wa Mulungu, mbali nilonga na mweye fana wanhu wa chisi na fana wana wadoododo muna uhuwilo ya Chilisito. ² Ivo nimwing'hani matombo, si ndiya ndala, kwaviya mukala hamuidaha. Mbaka sambu mung'hali hamuidaha bule. ³ Kwaviya mung'hali mokala fana wanhu wa isi ino viwokala. Kwaviya muna migongo na ndwagi wenyewo kwa wenyewo, yolagusa kuwa molan-gulizigwa na isi, mukale kuinzana na ugima wa

chiunhu. ⁴ Munhu imwe yahalonga, “Niye nomsondelela Paulo”, na imwenga yahalonga, “Niye nomsondelela Apolo” ivo mweye wose hamtenda fana wanhu wa isi ino viwotenda?

⁵ Lelo, Apolo iyo yelihi? Na Paulo iyo yelihi? Ch-eye iyo wasang'hani wa Mulungu, wochimgalileni mweye uhuwilo. Chila imwe wetu kosang'hana usang'hano uyeng'higwe na Mndewa, ⁶ niye ni-handa mbeyu, Apolo kaigumila mazi, mbali Mulungu iyo yaitendile ikule. ⁷ Ivo muhandaji si chinhu na wala ngumilaji mazi si chinhu. Mbali Mulungu iyo chinhu, kwaviya iyo yoyoitendeza ikule. ⁸ Ivo muhandaji na ngumilaji mazi habule mbasakanyo, mbali Mulungu kezamuliha chila imwe kwa kuwinzana viya viyasang'hane usang'hano wake. ⁹ Kwaviya cheye cha wamwe, wasang'hani hamwe na Mulungu, na mweye ni mgunda wa Mulungu.

Mweye iviya ni fana zengo da Mulungu.

¹⁰ Kwa kuwinzana na unovu wa Mulungu uning'higwe fana mkulu wa uzenzi mwene ubala, nika chandusilo na munhu imwenga kozenga. Mbali chila munhu nayalole viya vondagazenge uchanya yake. ¹¹ Kwaviya habule chandusilo chimwenga chochidaha kuzengwa, Mulungu komwika Yesu Chilisito fana chandusilo. ¹² Uchanya ya chandusilo icho munhu kodaha kusang'hanila zahabu, hela hebu mabwe ya hela nyingi, hebu kodaha kusang'hanila mibiki, hebu mabuwa hebu masavu. ¹³ Kwaviya unovu wa chila usang'hano wa munhu wizawoneka Zuwa da Chilisito. Vondadize Zuwa ijo, moto wizaigeza chila sang'hano ya munhu na kulagusa unovu

sang'hano yake. ¹⁴ Ihawa munhu chiyazengile uchanyha ya chandusilo icho chizausitamili moto, mzenzi kezahokela gweko. ¹⁵ Mbali fana chiyazengile chihalungula, maabaho kezakwagiza gweko jake, mbali yeye mwenyewo kezakomboligwa, fana kahongela kufosela kuumoto.

¹⁶ Mweye mvimanya kuwa ni Kaye ya Mulungu na Muhe wa Mulungu kokala mgati mmwenu.

¹⁷ Fana munhu yoyose yahaibananga Kaye ya Mulungu, Mulungu kezambananga munhu iyo. Kwaviya Kaye ya Mulungu yela, na mweye ni fana Kaye ya Mulungu.

¹⁸ Sekemwiivwizile! Munhu yoyose kumwenu yahaiwona mwene ubala wa isi, muhavu mulekeni yawe mbozi, muladi yapate kuwa na ubala wa kweli. ¹⁹ Kwaviya ubala wa wanhu wa isi ino ni ubozi haulongozi wa Mulungu.

Yamaandiko Yelile yolonga, “Mulungu kowagwila wene ubala muna ujanja wawo”, ²⁰ kaidi Yamaandiko Yelile yolonga, “Mndewa kovimanya kuwa magesa ya wene ubala si chinhu.” ²¹ Mbali munhu yoyose sekeyaigodele chiya chowodaha kutenda wanhu. Kwaviya vinhu vose ni venu.

²² Paulo hebu Apolo hebu Kefa, isi ino hebu ugima hebu ifa, vinhu va lusita lono hebu vinhu vikwiza. Vino vose ni venu, ²³ na mweye ni wanhu wa Chilisito, na Chilisito ni wa Mulungu.

4

Watumigwa wa Chilisito

¹ Munhu yachiwone cheye iyo wasang'hani wa Chilisito, wowokwika goya vinhu vovifisigwe va

Mulungu. ² Na chilondeka kwa yoyose ija yokwika goya ni kwaminika. ³ Mbali kumwangu niye siyo chinhu kutagusigwa na mweye hebu wanhu wamwenga wala siitagusa niye mwenyewo. ⁴ Kwaviya siwona chimu cha kumulongeleza mwenyewo muna umoyo wangu, mbali iyo hailagusa kuwa ninoga haulongozi wa Mulungu. Mndewa iyo yonda yanilamulile nhaguso. ⁵ Ivo sekemumulamulile nhaguso munhu yoyose ing'hali lusita halunafika, na gozeleni mbaka Mndewa vondayeze. Yeye kezagala bung'hulo muna diziza zozifisigwe na kulagusa magesa ya mizoyo ya wanhu. Baho chila munhu kezahokela nhogolwa imfaya kulawa kwa Mulungu.

⁶ Ndugu zangu, kwa ichimu chenu nizitenda mbuli zino ziwe simwe da niye na Apolo, muladi kwa simwe jetu mupate kuifunza sekemfose yaja yandikigwe, muladi imwe wenu sekeyaigode kwa ichimu cha ino na kumwehula imwenga. ⁷ Sekemugese kuwa muna mbasakanyo na wamwenga. Mulungu kakwing'ha vinhu vose viwilinavo. Sekewiigode, fana hunahokela bule.

⁸ Mogesa mumala kupata chila chinhu chomulonda. Mogesa muwa matajili mumala. Mogesa muwa wafalume, ingawa cheye siyo. Vinoga, nowalondeleni muwe wafalume wa kweli, muladi na cheye chiwe wafalume hamwe na mweye. ⁹ Nogesa Mulungu kachitenda cheye watumigwa chiwe wanhu wa kulukomelezo ng'hani, fana wanhu watagusigwe kukomigwa. Chikigwa fana wanhu wa kusangazigwa haulongozi wa isi yose na wasenga wa Mulungu

na wanhu. ¹⁰ Cheye chawabozi kwa ichimu cha kumsang'hanila Chilisito, mbali mweye mwawabala muna ukuilumba na Chilisito! Cheye chawanyondenyonde na mweye muna nguvu, iviya mweye mohishimika mbali cheye chokwehuligwa. ¹¹ Mbaka sambi cheye china nzala na ng'hilu, chabule viwalo na chotowigwa ng'hani, na chabule hanhu ha kukala. ¹² Chogaya na kusang'hana usang'hano kwa makono yetu wenyewo, na chahaduwiligwa chowatemela mate na chihagazigwa chofunya umoyo, ¹³ Chahavwiziligwa chokwidika vinogile. Mbaka sambi cheye chowoneka fana unyolodo wa isi na unyolodo wa vinhu vose.

¹⁴ Siwandikileni usenga uno kwa ichimu cha kungumani chinyala, mbali kwa ichimu cha kuwazumha fana wanangu walondwa. ¹⁵ Hata one muhawa na ndoleizi maalufu longo muna ugima wenu wa Chichilisito, mwabule tata wengi. Kwaviya muna ugima wenu muna ukuilumba na Chilisito Yesu niwa tati yenu kwa kuwapeteleni Mbuli Inogile. ¹⁶ Nomulambani muwinze simwe jangu. ¹⁷ Lekamana nimtuma Timoseyo kumwenu, yeli mwanangu mulondwa mwaminika muna ukuilumba na Mndewa na kezamkumbusani nzila iniinzile niye muna ukuilumba na Chilisito, nzila ija inifundiza chila hanhu muna gamabumbila ga wanhu womuhuwila Mulungu.

¹⁸ Wamwenga wenu wandusa kuigoda wagesa siza kaidi kumulaulani. ¹⁹ Mbali Mndewa ya-halonda nize kumwenu, nizakwiza sambi, na baho nizawona mwenyewo ludabwa lwa magoda

yawelinayo wanhu, na chiwolonga. ²⁰ Kwaviya Ufalume wa Mulungu si mbuli ya kulonga, mbali ni ludabwa. ²¹ Molondeka kusagula. Nize kumwenu na balati hebu nize na muhe wa ulondo na uhole? Nogesa molonda nize na ulondo na uhole.

5

Uzinzi muna dibumbila da wahuwila wa Chilisito

¹ Kuna mbuli za kwaminika kuwa kumwenu kuna uzinzi, na iviya uzinzi wihile na haunawahi kuwa uko hata muna iwanhu weli siyo Wayahudi. Nilongeligwa munhu komwangala mami yake wa kuvikila. ² Na mweye moigoda. Mbali molondeka muwe na usungu, na munhu yatendile mbuli iyo yasegezigwe kumwenu. ³ Hata ingawa kwa lukuli nakutali na mweye mbali kwa muhe nahabehi na mweye, ivo kwaviya nabaho nimtagusa nimala munhu iyo yatendile mbuli iyo, fana viya nabaho. ⁴ Muhaiting'hana hamwe kwa zina da Mndewa Yesu, na niye noiting'hana na mweye muna yamagesa yangu, kwa ludabwa lwa Mndewa wetu Yesu, ⁵ mwing'heni Lufyende munhu iyo muladi lukuli lwake lubanangigwe, na muhe wake udahe kukomboligwa muna Isiku ya Mndewa.

⁶ Magoda yenu hayanogile. Vino hamuvimanyile kuwa lusu chidogo dogongomola bongе jose da usage? ⁷ Molondeka kudisegeza lusu da umwaka muladi muwe bongе da sambі dili hadinagumigwa lusu fana vimulondeka kuwa, kwaviya Chilisito kalavigwa fana mwana ng'hondolo wa Pasaka. ⁸ Lelo chitende dugila da Pasaka, siyo

kwa lusu diya da umwaka na lusu da wihi na uhasanyi, mbali kwa gate hadigumigwe lusu na gate da kusafya na ukweli.

⁹ Muna usenga umwenga wonimwandikileni nimulongelani sekemuihanganye na wanhu waz-inzi. ¹⁰ Ivo silonga kuwa sekemuihanganye ng'hani na wanhu hawamuhwila Mulungu weli wazinzi hebu wene kutamani, hebu wahokaji, hebu wene kutambikila nyang'hiti. Kwaviya molondeka kulawa muna isi muladi muyepule nawo. ¹¹ Chinyandika niye cha vino, seke-muihanganye na munhu yoitanga mwenyewo muhwila wa Chilisito mbali ni mzinzi hebu ngila hebu yotambikila nyang'haiti hebu muligaji hebu mulevi hebu mbavi. Hata sekemukale na kuja na munhu fana iyo.

¹² Sidaha kuwalamulila nhaguso wanhu weli kunze ya uhuwilo! Cholondeka kuwalamulila nh-aguso wahuwila muhala. ¹³ Mulungu kezalamula nhaguso ilihi kwa wanhu weli kunze ya uhuwilo. Yamaandiko Yelile yolonga, “Muwingeni munhu yehile muna dibumbila jenu.”

6

Kuilongeleza kwa ndugu wahuwila

¹ One imwe wenu yahaiswela na muhwila miyage, kogezaze kuhita kumulamulila nhaguso haulongozi ha wanhu hawamanyile Mulungu badala ya kumshitaki haulongozi ha wanhu welile. ² Molondeka muvimanye kuwa wanhu wa Mulungu wezalamula nhaguso kwa wanhu wa isi yose. One mwizalamula nhaguso ilihi kwa

wanhu wa isi yose, maabaho molondeka mudahe kulamula nhaguso ilihi kwa mbuli ndodo. ³ Molondeka muvimanye kuwa chizawalamulila nhaguso wasenga wa kuulanga. Mbali mbuli za ugima uno siyo chinhu chikulu! ⁴ Muhawa na migomvi kwa mbuli za kawaida, hata mowatanga wasemi waja hawahishimigwa muna yamabumbila ya wahuwila. ⁵ Nolonga ivo muladi ningumeni chinyala. Mowatanga wawo wasemi, hata hawahishimigwa na wahuwila. Kumwenu kwa bule hata munhu imwe yeli na ubala yodaha kulamula hagati ya wahuwila. ⁶ Mbali, muhuwila imwe kongala mchilisito kuna ichitala na wowaleka wanhu hawammanyile Mulungu walamule nhaguso.

⁷ Kwa kweli uko kuilongeleza mweye kwa mweye kolagusa kuwa mupotigwa ng'hani! Ihawile muhavu ng'hani mweye kubunzigwa. Ihawile muhavu ng'hani mweye kuhokigwa! ⁸ Mbali mweye wenyewo moibunza na kuitendela yehile, na mowatendela yano ndugu zenu. ⁹ Mweye muvimanya kuwa wanhu wotenda yehile hawezakwingila muna Ufalume wa Mulungu. Sekemwiivwizile wenyewo! Wanhu wokala na ugima wa kuyangala chakachaka na watambikila nyang'hiti na wazinzi hebu walawiti, ¹⁰ hebu wabavi na wagila na walevi na waligaji, wanhu wawo wose haweza kwingila muna Ufalume wa Mulungu. ¹¹ Wamwenga wenu mukala ivo. Mbali musafyigwa kulawa muna uhasanyi, mutendigwa muwe welile na mopetigwa munoga haulongozi wa Mulungu kwa

zina da Mndewa Yesu Chilisito na kwa Muhe wa Mulungu wetu.

Sang'hanileni ng'huli zenu kwa utunhizo wa Mulungu

¹² Imwenga kezalonga, “Nitogoleligwa kutenda chila chinhu.” Ona, mbali siyo chila chinhu chinoga kumwenu. Nodaha kulonga kuwa notogoleligwa kutenda chinhu chochose, mbali silonda kutawaligwa na chinhu chochose.

¹³ Munhu imwenga kezalonga, “Ndiya kwa munda, na munda kwa ndiya.” Ona, mbali Mulungu kezavibananga vili muna umunda na ndiya. Lukuli lwa munhu siyo kwa ichimu cha ugoni ila kwa ichimu cha kumsang'hanila Mndewa, na Mndewa iyo yowika goya lukuli.

¹⁴ Mulungu kamzilibula Mndewa, na cheye iviya kezachizilibula kwa ludabwa lwake.

¹⁵ Muvimanya kuwa ng'huli zenu ni viungo va lukuli lwa Chilisito. Mogesa nodaha kusola chilungo cha lukuli lwa Chilisito na kulutenda lukuli luhanganye na malaya? Haidahika bule!

¹⁶ Muvimanya kuwa munhu yoilumba lukuli lwake na malaya wezakuwa fana munhu imwe. Kwaviya viyandikikwe muna Yamaandiko Yelile yolonga, “Wanhu waidi wezakuwa lukuli lumwe.” ¹⁷ Mbali munhu yailumbile mwenyewo na Mndewa kokuwa hamwe nayo chimuhe.

¹⁸ Muyepule ng'hani na ugoni. Uhasanyi umwenga wose uyotenda munhu kunze ya lukuli lwake, mbali munhu yotenda ugoni kolutendela uhasanyi lukuli lwake mwenyewo. ¹⁹ Molondeka muvimanye kuwa ng'huli zenu ni kaye ya Muhe

Yelile yokala mgati yenu, na yomwing'higwe na Mulungu. Mweye si wenyewo, mbali wa Mulungu, ²⁰ kawagula kwa bei ng'hulu ng'hani. Ivo sang'hanileni ng'huli zenu kwa ukulu wa Mulungu.

7

Mbuli ya sola

¹ Lelo kwa mbuli ziya zimwandike kuwa. “Vinoga msaka sekeyasole”. ² Mbali kwaviya kuna ugoni, chila mulume kolondeka yawe na muke wake mwenyewo, na chila muke kolondeka yawe na mulumake mwenyewo. ³ Mulume yatende yaja yoyolondeka yamtendele muke wake, na muke yatende yaja yoyolonda mulumake. ⁴ Muke kabule udahi na lukuli lwake mwenyewo mbali mulumake kanayo, iviya mulume kabule udahi na lukuli lwake mwenyewo mbali muke wake kanayo. ⁵ Sekemwiime, ila teng'hu muitogolele kutenda ivo lusita ludodo, muladi mupate nyafasi inogile ya kutosa. Maabaho ibweleleni kaidi, muladi Lufyende sekeyamgezeni kwa ichimu cha kupotwa kuilanguliza kwenu.

⁶ Yano yonimulongelani ni magesa yangu, si malagilizo. ⁷ Nolonda wanhu wose wawe fana vinili niye, mbali chila munhu chitumetume chake kulawa kwa Mulungu, munhu imwe kana chitumetume chino, imwenga kana chiya.

⁸ Lelo kwa waja weli wasaka na wagane nolongu kuwa muhavu wagendelele kukala bila ya kusola fana vinili niye. ⁹ Mbali one hamudaha

kuzikimilila tamaa zenu za lukuli, soleni, kwaviya muhavu kusola kufosa kwaka tamaa za lukuli.

¹⁰ Kwa wanhu wasolile noweng'ha lagilizo dino, dino si jangu bule mbali da Mndewa, muke sekeyamuleke mulumake, ¹¹ mbali one yahatenda ivo, kolondeka yasigale mgane hebu yailumbe na mulumake, na mulume kolondeka sekeyamwing'he chibuwa cha nyasa muke wake.

¹² Kwa wanhu wamwenga nowalongela, niye mwenyewo, siyo Mndewa, one mulume yomuhuwila Chilisito yahawa na muke hahuwila na katogola kukala nayo, sekeyeyamwing'he chibuwa cha nyasa. ¹³ Na one muke yomuhuwila Chilisito yahasoligwa na mulume hahuwila na kaitogolela kukala nayo, sekeyamwase.

¹⁴ Mulume hahuwila kotogoligwa na Mulungu kwa kuilumba na mke wake, na muke hahuwila kotogoligwa na Mulungu kwa kuilumba na mulumake. One siivo wana wawo wahawile wambula mwiko, Mbali kwa ichimu chino, wokwela. ¹⁵ Mbali ija hahuwila yahalonda kusegela nayasegele. Baho mulume iyo hebu muke iyo hafungika. Kwaviya Mulungu kamtangani mweye mukale kwa tindiwalo.

¹⁶ Weye muke muhuwila, hudaha kuvimanya kuwa hwizamkombola mulume wako. Na weye mulume muhuwila, hudaha kuvimanya kuwa hwizamkombola muke wako.

Kala fana Mulungu woyakutangile

¹⁷ Chila munhu nayakale kuwinzana fana Mulungu viyeng'higwe na Mndewa, na fana viyatangigwe na Mulungu. Dino ijo kanuni donifundiza kwa wahuwila wose.

18 Ihawa munhu kengizigwa ulungwana vayatangigwe na Mulungu sekeyalonde kusegeza ng'hovu ya ulungwana. Ihawa kakala hanakwingizigwa ulungwana viyatangiwe na Mulungu, halondeka kwingizigwa ulungwana. 19 Kwaviya kwingizigwa ulungwana hebu kuleka kwingizigwa ulungwana si chinhu, mbali chinhu cha mana ni kutegeleza malagilizo ya Mulungu. 20 Vinoga chila munhu nayakale fana viya viyakalile chipindi viyatangiwe na Mulungu, fana kasola yasigale ivo ivo hebu hanasola yasigale ivo ivo. 21 Vino! Weye kukala mtumwa lusita viutangigwe? Na Mulungu kukala mtumwa. Vinoga, sekeugese, mbali one uhawa na nyafasi ya kuwa na ulegeho, usang'hanile uwo, 22 Kwaviya mtumwa yoyatangigwe na Mndewa. Iviya viya kailegeha kwa Mndewa, viyatangiwe na Chilisito muna utumwa wake. 23 Mulungu kangulani mweye kwa bei ng'hulu, ivo sekemuwe watumwa wa wanhu. 24 Ivo ndugu zangu chila munhu nayakale kwa kuilumba na Mulungu fana viyakalile lusita viyatangiwe.

Mbuza ya wanhu hawanasola na wagane

25 Mbali kwa mbuli ya mhambe na wagane, nabule lagilizo kulawa kwa Mndewa, mbali nolava malaguso yangu niye nili kwa ubazi wa Mndewa nolondeka kuhuwiligwa.

26 Kwa ichimu cha uzidilwa uchili nawo, nogesa vinoga kwa munhu kukala fana viyeli. 27 One weye kusola, sekeugeze kumuleka. One weye hunasola, sekeuzahile muke. 28 Mbali uhasola

kokuwa hutendile uhasanyi na mhambe yahasoligwa hatenda uhasanyi bule. Mbali wawo wondawamsole wezapatigwa na uzidilwa wa isi ino, mbali niye nolonda yayo sekeyampateni mweye.

²⁹ Ndugu zangu, nolonga vino, lusita lusigale ni luguhi, kwandusila sambu na kugendelela waja weli na wanaake na wawe fana wabule, ³⁰ na waja wolila na wawe fana hawalila, waja wodeng'helela na wawe fana hawadeng'helela, wagulaji na wawe fana wabule chinhu. ³¹ Na waja wosang'hanila vinhu va isi ino, wawe fana wabule sang'hano nayo, kwaviya isi ino, fana vichiimanya, yofosa.

³² Nolonda mweye sekemuwe na ludumbo. Munhu yelibule muke komsang'hanila Mndewa, kwaviya kogeza kumnogeza Mndewa. ³³ Mbali mulume yasolile kosang'hanila mbuli za isi ino, kwaviya kolonda yamnogeze muke wake, ³⁴ na konogelwa na vinhu vidi. Iviya yauko mbasakanyo hagati ya muke hanasoligwa hebu mhambe. Mwanamke hanasoligwa kosang'hanila mbuli za Mndewa muladi yapate kwela lukuli lwake na muhe wake. Mbali muke yasoligwe kosang'hanila mbuli za isi ino, kwaviya kolonda kumnogeza mulumake.

³⁵ Nolonga vino kwaviya nolonda kumtazani. Silonda kuwakimilila. Nolonda mutende mbuli zinogile na zifaya kumsang'hanila Mndewa bila ya ching'hwaso.

³⁶ One munhu yahagesa hamtendela vinogile mhambe wake, fana hamsolile, fana tamaa zake zihamwingila basi nayatende viyolonda, waisole. Hatenda uhasanyi. ³⁷ Mbali fana mulume iyo

yahalamula bila shuluti muumoyo wake kuleka kusola na fana yahadaha kuzikimila tamaa zake na kulamula va kutenda, ivo kotenda goya ng'hani fana hamsolile mhambe iyo. ³⁸ Kwa mbuli zimwenga, munhu yosagula kusola mhambe kotenda vinogile, munhu yosagula kuleka kusola kotenda vinogile ng'hani.

³⁹ Muke yasoligwe kokuwa kafungigwa lusita lose na mulumake yahawa ngima, mbali mulumake yahadanganika, muke iyo kailegeha na yahalonda kodaha kusoligwa na mulume imwenga yoyose, mbali yawe muhuwila. ⁴⁰ Mbali viniwona niye, muke iyo kezamweda one yahakala yaidumwe. Na nogesa kuwa na niye iviya nina Muhe wa Mulungu.

8

Ndiya ilavigwe sadaka kwa nyang'hiti

¹ Kwa mbuli ya vinhu vilavigwe sadaka kwa nyang'hiti, chivimanya kuwa cheye chose china umanyi.

Umanyi wogala magoda, mbali ulondo wozenga. ² Waja wogesa kuwa wovimanya chila chinhu hawavimanyile fana viwolondeka kuvimanya. ³ Mbali munhu yomulonda Mulungu kamanyika na Mulungu.

⁴ Ivo kusionhela kuja ndiya itambikiligwe nyang'hiti, chovimanya kuwa nyang'hiti si chinhu bule muna isi yose, na chomanya kuwa kuna Mulungu imwe muhala. ⁵ Hata one kuhawa na vinhu vitangigwa “milungu” iwe kuulanga hebu muna isi, na hata one kuna milungu wengi

na wandewa wengi, ⁶ kweli kumwetu kuna Mulungu imwe muhala, Tata, Mulumbaji wa vinhu vose na cheye chokala kwa ichimu chake, na kuna Mndewa imwe muhala, Yesu Chilisito, kufosela yeye vinhu vose vilumbigwa na cheye chokala kwa nzila yake. ⁷ Mbali siyo chila munhu kaumanya ukweli uno. Wanhu wamwenga wotambikila nyang'hiti mbaka sambu wahaja ndiya wogesa kuwa ndiya ija ilavigwe sadaka kwa nyang'hiti, kwaviya malungilo yawo manyonde nyonde hata kugeligwa mwiko. ⁸ Mbali ndiya haidaha kuchigala habehi na Mulungu. Ivo chahaleka kuja hachihungukilwa na chinhu, na chahaja hachongezekeligwa na chinhu.

⁹ Muiteganye muladi ulegeho wenu sekeuwatende wanyondenyonde wa uhuwilo wagwe muna uhasanyi. ¹⁰ Kwaviya munhu yahakuwona weye uli na umanyi kukala hasi haindiya mgati muna ikaye ya kutambikila nyang'hiti, munhu yeli na lungilo nyondenyonde muna umoyo kezagumigwa moyo wa kuja ndiya iyo itambikiligwe nyang'hiti. ¹¹ Na vino kwa ichimu cha umanyi wako, ndugu ija yeli na uhuwilo nyondenyonde Chilisito yoyadanganike kwa ichimu chake, kezakwaga. ¹² One muhawahasanya na ndugu zenu fana ivo na kwagiza lungilo jawo nyondenyonde na mwizakuwa mumuhasanya Chilisito. ¹³ Ivo fana ndiya yomtenda ndugu yangu yahasanye, sizakuja nyama ng'o! Muladi sekenimtende ndugu yangu yatende uhasanyi.

9

Sang'hano za watumigwa

¹ Vino niye siigehe? Vino niye si mtumigwa? Vino niye simuone Mndewa? Mweye siyo matunda ya sang'hano yangu kwa Mndewa?

² Hata fana niye si mtumigwa kwa wamwenga, mbali kumwenu niye ni mtumigwa. Mweye mwawakalangama wa utumigwa wangu kwaviya muilumba na Mndewa.

³ Wanhu wahaniuza, nizaigombela fana vino, ⁴ vino hachilondeka kuja na kung'wa kwa ichimu cha usang'hano wetu? ⁵ Vino hachilondeka

kuhiga masimwe ya watumigwa wamwenga na masekulu zake Mndewa na Kefa, kwa kuilongoza na mwanamke yohuwila muna imiyanza yetu.

⁶ Si niye muhala na Balinaba wochilondeka kupata vinhu vovilondeka muna ugima wetu kwa kusang'hana usang'hano. ⁷ Mwanajeshi koli-

higwa kwa usang'hano wake kudijeshi. Mulimi koja matunda ya mgunda wake wa mizabibu. Mdimi kong'wa matombo ya bumbila da fugo yake.

⁸ Silonga mbuli zino chiunhu, Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa yolonga ivo.

⁹ Yandikigwa muna Yamalagilizo ya Musa, "Sekeumzibe ng'ombe mulomo wake vonda yahwage uhemba." Iyo si kulonga kuwa

Mulungu kowagesa ng'ombe muhala. ¹⁰ Vino hakalile yochigesa cheye viyalongile ivo? Ona! Yandikigwa kwa ichimu chetu. Munhu yohanda na munhu yolima wolondeka kulolela kupata hanhu ha mavuno yake. ¹¹ Chihanda mbeyu

ya chimuhe mgati yenu. Si mbuli ng'hulu chihagobola vinhu vovilondeka kwa chila zuwa kulawa kumwenu. ¹² One wanhu wamwenga wolondeka kulolela yayo kulawa kumwenu. Cheye china haki ng'hani kufosa wawo.

Mbali cheye hachiisang'hanile haki ino. Badala yake, chifunyila umoyo chila chinhu muladi sekechike ching'waso chochose muna inzila ya Mbuli Inogile ya Chilisito. ¹³ Vino hamuvimanyile kuwa wanhu wasang'hani muna Ikaye ya Mulungu wopata ndiya kulawa muna Ikaye ya Mulungu, na waja wolava zabihu muna ichilingo wopata hanhu ha zabihu iyo? ¹⁴ Iviya Mndewa kachilagiliza kuwa wanhu wopeta Mbuli Inogile wapate ndiya zao kulawa muna Imbuli Inogile.

¹⁵ Mbali niye sisang'hanile hata imwe ya haki zino, na wala sandika muladi nipate haki zino. Muhavu nidanganike! Habule munhu yodaha kusegeza magoda yangu. ¹⁶ Silondeka kuigoda kwaviya nopeta Mbuli Inogile. Iyo ni sang'hano ining'higwe. Na nizagaya one siwapetele wanhu Mbuli Inogile! ¹⁷ One notenda sang'hano ino kwa kulonda mwenyewo, nina gweko, mbali one notenda sang'hano iyo siyo kwa kulonda mwenyewo, Mulungu kaning'ha iyo niitende. ¹⁸ Lelo yombe jangu ni chinhu chaki? Yombe jangu ni kuwapetele wanhu Mbuli Inogile bila kulihigwa. Bila kupula chonilondeka kupata kwa sang'hano yangu ya Mbuli Inogile.

¹⁹ Niye niilegeha, sili mtumwa wa munhu yoyose, mbali niitenda mwenyewo kuwa mtumwa wa chila munhu muladi kuhuma fana vidahika na wanhu wengi wamuhuwila

Chilisito. ²⁰ Vinikalile kwa Wayahudi niitenda fana Muyahudi muladi niwagaluse Wayahudi, ingawa silangulizigwa na malagilizo ya Musa, nikala nolangulizigwa na malagilizo kumwawo muladi niwagaluse waja wowalangilizigwa na malagilizo. ²¹ Kwa waja weli kunze ya malagilizo ya Musa, nokala kunze ya malagilizo fana wawo, muladi niwapate wawo weli kunze ya malagilizo. Ino haifambula kuwa niye nakunze ya malagilizo ya Mulungu, nokala hasi ya Malagilizo ya Chilisito. ²² Kwa waja weli na uhuwilo nyondenyonde niwa na uhuwilo nyondenyonde fana wawo, muladi niwapate. Ivo niwa na vinhu vose kwa wanhu wose, muladi wawo wakomboligwe kwa chila nzila.

²³ Notenda yayo yose kwa ichimu cha Mbuli Inogile, muladi nipate hanhu ha balaka zake. ²⁴ Muvimanya wakimbilaji wengi wokimbila mbali yosola gweko ni imwe muhala. Basi mukimbile mbaka mpate gweko. ²⁵ Na chila munhu yoyotenda kuihuma muna umwangalo koikimiliza na vinhu vingi muna yamazoezi yake. Mbali wotenda vino kwa lungilo wapate gweko dodibanangika. Mbali cheye chotenda viya, muladi chipate gweko hadibanangika. ²⁶ Ivo nokimbila nihailungila kuhuma, ivo vichiigomba naniye fana munhu wa kuitowa voyokwasa ng'honde kuchanyha. ²⁷ Nolwing'ha lukuli lwangu manhesa madala na kulugaza ng'hani muladi niye mwenyewo sekenilemigwe, maabaho kuwapetela usenga wanhu wamwenga.

10

Zumo kusonhela kutambikila nyang'hiti.

¹ Ndugu zangu, mukumbuke yaja yoyawalaw-ilile wasaho zetu wowamsondelele Musa. Wakala wokalizigwa na wingu, na wose waloka vinogile Ibahali Ndung'hu. ² Wose wabatizigwa muna diwingu na muna ibahali fana wanahina wa Musa. ³ Wose waja ndiya ija ija ya chimuhe. ⁴ Wang'wa ching'waji chiyachiya cha chimuhe. Wang'wa mazi kulawa muna uluwe lwa chimuhe wowahitile nawo, na luwe uwo ukala Chilisito mwenyewo. ⁵ Mbali wengi wawo Mulungu hawanogele bule, ivo mitufi yawo ipwililisigwa kuna dibwilingu.

⁶ Lelo mbuli zino zose ni simwe kumwetu, zochizuma sekechilonde vinhu vihile, fana wawo viwatendile. ⁷ Sekemutambikile nyang'hiti, fana wamwenga wawo viwatendile. Fana Yamaandiko Yelile viyolonga, “Wanhu wakala hasi kuja na kung'wa. Maabaho wema na kutenda mbuli za ugoni.” ⁸ Sekechitende uzinzi fana wamwenga wawo viwatendile, wadanganika zuwa dimwe wanhu 23,000. ⁹ Sekechimgeze Mndewa Chilisito, fana viwamgezile wawo viwatendile, nawo wakomigwa na mazoka. ¹⁰ Sekechilongelele fana viwatendile wamwenga wawo, nawo wakomigwa na Msenga wa ifa wa katumigwa Mulungu.

¹¹ Ivo mbuli izo zilawilile kumwawo wawo, zikala chilaguso kwa wamwenga, na yandikigwa muladi kuchizuma. Cheye wochikala muna zisiku za habehi na uhelelo.

¹² Wanhu wowogesa kuwa wema chigangamavu, waitiganye sekewagwe. ¹³ Magezo yongezigwa ni yakawaida kwa wanhu. Mbali Mulungu kokwaminika, nayo hezatogola mugezigwe kufosa nguvu zenu, mbali hamwe na kugezigwa, kezaweng'heni iviya nguvu ya kufunya umoyo na nzila ya kulawa umo vinogile.

¹⁴ Ivo ndugu zangu walondwa, muyepule na kutambikila nyang'hiti.

¹⁵ Nolonga na mweye wanhu mwili na ubala, lamuleni mweye wenyewo yayo yonilonga.

¹⁶ Nhungo yochisang'hanila muna Indiya ya kukumbuka ifa ya Mndewa, na kwa iyo chomwing'ha hewela Mulungu. Chahang'wila nhungo ino, choilumba muna idamu ya Chilisito. Na gate dochimogola, chahadija, choilumba na lukuli Iwa Chilisito. ¹⁷ Kwaviya gate ni dimwe, cheye chili wengi ni lukuli lumwe, kwaviya cheye chose chohokela hanhu ha gate dimwe.

¹⁸ Waloleni wanhu wa Isilaeli, waja woja sadaka ya chilingo ni muilumba kwa iyo zabihu yoilavigwa kwa Mulungu. ¹⁹ Lelo nilonge choni? Vino ndiya yoitambikiligwa nyang'hiti ni chinhu, hebu nyang'hiti ni chinhu? ²⁰ Si ivo bule! Chonilonga ni kuwa zabihu zowolava wanhu hawammanyile Mulungu wowalavila vinyamkela, si Mulungu bule. Na silonda mweye muilumbe na vinyamkela. ²¹ Hamudaha bule kung'wa nhungo ya Mndewa na iviya kung'wa nhungo ya vinyamkela, hamudaha kuja muna imeza ya Mndewa na iviya muna imeza ya vinyamkela. ²² One chihatenda ivo chizamtenda

Mndewa yawe na migongo. Cheye chabule nguvu kufosa yeye. ²³ Ivo mweye molonga, “Chitogoliligwa kutenda chinhu chochose.” Mbali niye nolonga si chila chinhu chinoga. Mweye molonga “Chitogoliligwa kutenda chinhu chochose.” Mbali niye nolonga si chila chinhu chotaza. ²⁴ Chila munhu vumwili sekeyazahile malondo yake mwenyewo muhala, mbali malondo ya wayage.

²⁵ Diyeni chinhu chochose chochichuuzigwa kudigulilo bila kuuza kwa ichimu cha lungilo jenu. ²⁶ Kwaviya Yamaandiko Yelile yolonga, “Isi na chila chinhu chili umo ni cha Mndewa.”

²⁷ One munhu hahuwila bule yahawagoneka mukaje ndiya na molonda kuhita, diyeni chila chinhu chikigwe kuulongozi wenu, bila kuuza kwa ichimu cha lungilo jenu. ²⁸ Mbali one munhu imwenga yahamulongelani, “Ndiya ino itambikiligwa nyang’hiti,” Sekemuje ndiya iyo, kwa ichimu cha munhu yamulongeleni na lungilo. ²⁹ Nolonga, lungilo mbali siyo jako ila da ija imwenga.

Sizasang’hanila ulegeho wangu one uhatenda lungilo da munhu imwenga dinitaguse. ³⁰ Sija ndiya ilavigwe hewela kwa Mulungu, one munhu imwenga yoyose yahaniliga kwa ichimu cha ndiya yoniilavila hewela kwa Mulungu.

³¹ Ivo chochose chomutenda, iwe kuja hebu kung’wa, tendeni yano yose kwa utunhizo wa Mulungu. ³² Sekemumtende munhu yoyose yaikwale, Wayahudi hebu wanhu weli siyo Wayahudi hebu kwa bumbila da wanhu womuhuwila Mulungu. ³³ Tendeni fana vonitenda niye, nogeza

kumnogela chila munhu kwa yose yonitenda kwaviya silonda yaja yoninogela niye, mbali nolonda yaja yowanogela wanhu wose muladi wadahe kukomboligwa.

11

¹ Niwinze niye fana niye vinimuwinza Chilisito.

Kugubika ditwi lusita lwa kutambika

² Nomtogozeni, kwaviya monikumbuka muna ichila chinhu na kusondelela mafundizo yoniweng'hile. ³ Mbali nolonda muvimanye kuwa ditwi da mulume ni Chilisito, na ditwi da mwanamke ni mulume, na ditwi da Chilisito ni Mulungu. ⁴ Chila mulume yahatosa hebu yahagong'onda usenga wa Mulungu haulongozi wa wanhu kuno kagubika ditwi jake iyo komzaha Chilisito. ⁵ Mwanamke yahatosa hebu yahagong'onda usenga wa Mulungu haulongozi wa wanhu bila kugubika ditwi jake, komzaha mulumake, baho habule mbasakanyo kati ya mwanamke iyo na mwanamke yawegule. ⁶ One mwanamke haigubika ditwi jake, muhavu yawegule. Mbali ni chinyala kwa mwanamke yasenye hebu yawegule, muhavu yagubike ditwi jake. ⁷ Mulume halondeka kugubika ditwi jake, kwaviya yeye kalinga Mulungu na yeye kobamila utunhizo wa Mulungu. Mbali mwanamke kobamila ukulu wa mulume. ⁸ Kwaviya mulume halumbigwe kulawa kwa mwanamke, mbali mwanamke kalumbigwa kulawa kwa mulume. ⁹ Kwaviya mulume halumbigwe kwa ichimu cha mwanamke, ila mwanamke kalumbigwa kwa ichimu cha mulume. ¹⁰ Ivo kwa ichimu cha

wasenga wa kuulanga, mwanamke kolondeka kugubika ditwi jake kuwa chilaguso chochilagusa kuwa kahasi ya udahi wa mulume wake. ¹¹ Mbali muna ugima wetu kwa kuilumba na Mndewa, mwanamke siyo chinhu bila ya mulume, wala mulume siyo chinhu bila ya muke. ¹² Fana viya mwanamke viyalumbigwe kulawa kwa mulume, ivo ivo na mulume kelekigwa na muke, mbali chila chinhu cholawa kwa Mulungu.

¹³ Lamuleni mweye wenyewo na mwizatogola one vinoga mwanamke yagubike ditwi jake yahatosa kwa Mulungu. ¹⁴ Hata kulingwa kwenywewo yolagusa kuwa ni chinyala mulume kuwa na mvili nhali, ¹⁵ mbali mwanamke kuwa na mvili nhali ni utunhizo kumwake. Kwaviya keng'higwa mvili nhali muladi zingubike. ¹⁶ Na one munhu yoyose yahalonda kulema kutogola kwa mbuli iyo, ivo yavimanye kuwa cheye chabule chihendo chimwenga chochose cha nhambiko fana icho wala bumbila da wahuwila wa Mulungu.

Ndiya ya kukumbuka ifa ya Mndewa

(Masayo 26:26-29; Maliki 14:22-25; Luka 22:14-20)

¹⁷ Nihawa ning'hali nomwing'hani malagilizo yano, simtogozi kwaviya miting'hano yenu ya nhambiko yogala yehile ng'hani kufosa vinhu vinogile. ¹⁸ Baho mwanduso nihulika kuwa vomuiting'hana hamwe mweye kwa mweye fana wahuwila moiswela, na niye notogola chidogo. ¹⁹ Kwaviya lazima magesa ya mbasakanyo yawoneke kumwenu muladi waja wowotogoligwa na Mulungu wadahe kuwoneka. ²⁰ Ivo mweye

vomuiting'ha na hamwe fana chibumbila, moga kuwa moja ndiya kwa ichimu cha kumbukumbu ya Mndewa humbe siyo. ²¹ Kwaviya vomuja, chila munhu kolongolela kusola ndiya yake. Ivo munhu imwenga kana nzala, na imwenga kakoligwa. ²² Kweli muna kaye za kudila na kung'wila na sekemudizehe bumbila da wanhu wa Mulungu na kuwaguma chinyala wawo welibule chinhu. Vino niwalongeleni choni? Nimwing'heni nhogolwa? Si ivo bule, sidaha kumwing'hani nhogolwa bule kwa mbuli iyo!

²³ Kwaviya mafundizo yonimwing'hileni niyahokela kulawa kwa Mndewa kuwa Mndewa Yesu, chilo chiya viyatuligwe kwa wanhu wehi, kasola gate, ²⁴ kamwing'ha hewela Mulungu, kadi-mogola, na kalonga, “Luno ulo lukuli lwangu, lolulavigwa kwa ichimu chenu. Tendeni vino kwa kunikumbuka niye.” ²⁵ Iviya, viyakomeleze kuja, kasola nhungo na kalonga, “Nhungo ino ni lagano da sambu da Mulungu, mwiidamu yangu. Tendeni vino chila muhang'wa kwa kunikumbuka niye.”

²⁶ Kwaviya chila vimuja gate dino na kuing'wila nhungo ino, moigong'onda ifa ya Mndewa mbaka vondayeze kaidi. ²⁷ Ivo chila yoja gate ijo hebu kung'wila nhungo ya Mndewa bila ya kulondeka kezawoneka kahasanya lukuli na damu ya Mndewa. ²⁸ Mbali munhu nayaiuzagize mwenyewo teng'hu, maabaho yaje gate na kung'wila nhungo ino. ²⁹ Kwaviya one wanhu hawamanyile fambulo da lukuli lwa Mndewa viwoja gate na kung'wila nhungo, woigalila nhaguso wawo wenyewo viwoja na kung'wa.

³⁰ Lekamana wamwengawenu wanyondenyonde na watamu, na wengi wenu wadanganika.

³¹ One chahaitagusa wenyewo teng'hu, sigambe chitagusigwe na Mulungu. ³² Mndewa kola-mula nhaguso na kuchitagusa, muladi sekechilamuliligwe nhaguso hamwe na wanhu wa isi yose.

³³ Kwa ivo ndugu zangu, vomuiting'hana hamwe kuja Ndiya ya Mndewa, muigozele. ³⁴ One munhu yoyose yahawa na nzala, kolondeka yaje ukaye yake, muladi vondamuiting'hane sekeyatagusigwe. Na vondanize nizaweng'ha malagilizo yoyasigale.

12

Vitumetume va Muhe Yelile

¹ Lelo ndugu zangu kwa mbuli za vitumetume va Muhe Yelile nolonda muvimanye mbuli zino. ² Nolonda mkumbuke kuwa vimkalile mung'hali hamunammanya Mulungu, musoligwa kutambikila nyang'hiti hazilonga, fana vimulangulizigwe na nyang'hiti. ³ Ivo nolonda muvimanye kuwa habule munhu yolongozigwa na Muhe wa Mulungu yodaha kulonga “Yesu yaduwiligwe!” Habule munhu yoyodaha kutogola kuwa “Yesu ni Mndewa,” Ila yawe kolangulizigwa na Muhe Yelile.

⁴ Kuna vitumetume mbasakanyo, mbali Muhe yoyoweng'ha ni imwe. ⁵ Kuna mbasakanyo mwingi wa kusang'hanila mbali Mndewa yosang'haniligwa niimwe. ⁶ Kuna sang'hano mbasakanyo, mbali Mulungu ni imwe yowadahiza wose kutenda sang'hano zawo.

⁷ Chila munhu kokwing'higwa lugubulo lwa

Muhe Yelile, kwa ichimu cha wanhu wose. ⁸ Muhe komwing'ha munhu imwe usenga wa ubala, na munhu imwenga kokwing'higwa usenga wa umanyi na Muhe iyoiyo. ⁹ Muhe iyo iyo komwing'ha imwenga uhuwilo na komwing'ha imwenga chitumetume cha kuhonya utamu. ¹⁰ Muhe Yelile komwing'ha munhu imwe nguvu ya kutenda mauzauza, na imwenga chitumetume cha kulotela usenga wa Mulungu, na imwenga udahi wa kuvimanya mbasakanyo ya mihe ya uvwizi na Muhe wa kweli. Na imwenga keng'higwa udahi wa kulonga ulonzi wa kwazanya, na imwenga udahi wa kufambula ulonzi umwenga. ¹¹ Mbali Muhe Yelile ni ija ija imwe yoyotenda vinhu vino vose, komwing'ha chila munhu chitumetume mbasakanyo fana viyolonda Muhe Yelile.

Lukuli lumwe luna vilungo vingi

¹² Chilisito ni fana viya lukuli lumwe lwili na vilungo vingi, ingawa utendigwa muna ivilungo mbasakanyo lung'hali lukuli lumwe.

¹³ Cheye chose chibatizigwa kwa Muhe imwe muna ulukuli lumwe, kwa Wayahudi na wanhu weli siyo Wayahudi, kwa watumwa hebu kwa wailegehe na cheye chose ching'wizigwa na Muhe imwe.

¹⁴ Kwaviya lukuli lwenyewo hautendigwe kwa chilungo chimwe muhala, ila vilungo vingi. ¹⁵ One mgulu wahalonga, “Kwaviya niye si mkono, niye si wa lukuli,” si wa lukuli kwa ichimu icho? ¹⁶ Na one gutwi dihalonga, “Kwaviya niye sili ziso, niye si wa lukuli”, vino kwa ichimu icho

sigambediwe chilungo cha lukuli? Siivo bule!
17 Iviya one lukuli lose luhawile ziso, kuhulika kwa kulihi? Na one yahakalile magutwi muhala, lwahadahile vilihi kunusa? 18 Mbali Mulungu keka chila chilungo mbasakanyo muna ulukuli lwa munhu fana viyalondile. 19 One vose viwile chilungo chimwe muhala, sigambe kuwe na lukuli. 20 Fana viili, vilungo ni vingi mbali lukuli ni lumwe muhala.

21 Ivo ziso hadidaha kuulongela mkono, “Weye sikulonda!” Wala ditwi hadidaha kuilongela migulu, “Mweye simulondani!”

22 Mbali, hachidaha kusang'hana bila vilungo va lukuli voviwoneka vinyondeneyonde. 23 Na vilungo viya vichigesile kuwa havilondeka kwing'higwa hishima ng'hulu, ivo vochivilola goya ng'hani, vinhu va lukuli vili vilungo va chinyala ivo vichika goya ng'hani. 24 Mbali vilungo vetu vinogile ng'hani havilondeka. Mbali Mulungu mwenyewo kalwika lukuli muna umpango, kaving'ha unovu ng'hani viungo viya vihungukilwe unovu, 25 muladi sekekuwe na kuigola muna ulukuli, ila vilungo vose viigese. 26 One chilungo chimwe chahalumila, viungo vimwenga vose volumila hamwe nacho, na one chiungo chimwe chihahishimigwa, viungo vimwenga vose vodeng'helela hamwe nacho.

27 Ivo mweye mose ni lukuli lwa Chilisito, na chila imwe wenu ni chilungo cha lukuli ulu.

28 Na muna yamakanisa ya Mulungu kaweka teng'hu watumigwa na wekaidi ni walotezi na wekatatu ni wafundiza, maabaho wanhu wotenda mauzauza, wanhu weli na chitumetume

cha kuhonya hebu kuwataza wamwenga hebu kuwalanguliza hebu kulonga ulonzi wa kwazanya. ²⁹ Wanhu wose si watumigwa hebu walotezi hebu wafundiza. Si chila munhu kana udahi wa kutenda mauzauza. ³⁰ Siyo wanhu wose weng'higwa chitumetume cha kuhonya mitamu hebu kulonga ulonzi wa kwazanya hebu kufambula ulonzi lumwenga. ³¹ Londeni ng'hani vitumetume vinogile.

Na sambi nizamulagusani nzila inogile ng'hani kufosa zose.

13

Ulondo

¹ Nodaha kulonga ulonzi wa wanhu na wasenga wa kuulanga, mbali one nabule ulondo niye nilinga fana dizi da mbugi hebu da pegwa.

² Nodaha kuwa na chitumetume cha kulotela usenga wa Mulungu, na nodaha kuwa na umanyi wose na kuvimanya vinhu vose vifisigwe, nodaha kuwa na uhuwilo wa kudaha kuhamiza migongo, mbali one nabule ulondo, niye si chinhu.

³ Nodaha kulava chila chinhu chonilinacho, na kuweng'ha ngayengaye, hata kulava lukuli lwangu lulunguzigwe na moto, mbali one nabule ulondo, iyo haifaya chochose kumwangu.

⁴ Munhu yeli na ulondo kofunya umoyo na kotaza, kabule migongo hebu matopa na haigoda.

⁵ Munhu yeli na ulondo hapuwa hishima na hazahila faida yake mwenyewo na hakawa kupata ludoko na hapeta yehile. ⁶ Munhu yeli na ulondo hadeng'helela yehile, mbali kodeng'helela yanogile. ⁷ Munhu yeli na ulondo wokwehula

yose, kololela yose, kohuwila yose, na kofunya umoyo siku zose.

⁸ Ulondo wabule uhelelo. Usenga wenyewo wolotela wizaleka, na ulonzi wa kwazanya wizaleka kulongigwa. Vose vochivimanya viza-banangigwa. ⁹ Kwaviya chitumetume chetu cha umanyi ni chidodo, na chitumetume chetu cha ulotezi ni chidogo, ¹⁰ mbali vondachize chiya chikamilike, vose vili havikamilike vizahalawa.

¹¹ Vinikalile mwana nilonga fana mwana, nivimanya fana mwana, nigesha fana mwana. Viniwile mkulu, mbuli za uwana nizileka.

¹² Chochichiwona sambi ni fana munhu yoilola muna ichilole chifilile, mbali baho hamwande chizawona chihanga kwa chihanga. Sambu novimanya hakinakwenela, mbali baho hamwande yose nizayamanya hakinakwenela fana viya Mulungu viyonimanya niye.

¹³ Vinhu vino vitatu vokala siku zose, uhuwilo na lolole na ulondo. Na dili kulu kufosa yose ni ulondo.

14

Mbuli zimwenga vitumetume kulawa kwa Muhe Yelile

¹ Usondeleleni ng'hani ulondo, na kulonda ng'hani vitumetume va chimuhe kulawa kwa Muhe Yelile, haswa chitumetume cha kulotela. ² Munhu yolonga kwa ulonzi wa kwazanya, halonga na wanhu mbali wolonga na Mulungu, kwaviya habule munhu yoyose yommanya. Wolonga mbuli zifisigwe zili muna muhe wake. ³ Mbali waja wolotela wolonga

na wanhu na kuwataza, wowaguma moyo na kuwagangamiza. ⁴ Waja wolonga ulonzi wa kwazanya woigangamiza wenyewo, mbali waja wolotela wodigangamiza bumbila da wanhu wowomuhuwila Mulungu.

⁵ Nolonda wose mulonge kwa ulonzi wa kwazanya, mbali nihalondile ng'hani muwe na chitumetume cha kulotela, kwaviya munhu mwene chitumetume cha kulotela ni wa mana ng'hani kufosa iyo yolonga kwa ulonzi wa kwazanya, ila one kabaho munhu yodaha kuzifambula mbuli izo ziyolonga muladi wahuwila watazigwe. ⁶ Ivo ndugu zangu one niheza kumwenu na kulonga na mweye kwa ulonzi wa kwazanya izafaya choni? Haizawafaya chochose, mbali one nihamulongelani lugubulo lwa Mulungu, hebu umanyi umwenga, hebu ulotezi hebu mafundizo yamwenga.

⁷ Hata vinhu vilibule ugima vovilava dizi, ihawa chilonge longwe, ihawa chilimba, one havilavile dizi dili na mbasakanyo. Izatambuligwa ni wila ulihi woutowigwa na chilongelonge hebu kwa chimbeta. ⁸ Na one mhalati ihalava dizi hadimanyika, yelihi yondayaisasale goya kwa ng'hondo? ⁹ Iviya, na mweye one lulimi lwenu haulonga chinhu cha kumanyika, yelihi yondayadahe kuyamanya yomulonga? Mbuli zenu zizakwaga bule! ¹⁰ Kuna ulonzi mwingi mbasakanyo muna isi, na habule ulonzi haumanyika. ¹¹ One siumanyile ulonzi woulongigwa, wanhu wolonga ulonzi uwo wezakuwa wageni kumwangu na niye nizakuwa mgeni kumwawo. ¹² Ivo na mweye,

kwaviya molonda ng'hani kuwa wanhu weli na chitume tume cha Muhe Yelile, londoni ng'hani kuwa muiyohe ng'hani kuwa nazo muladi kudigangamiza bumbila da wanhu wowomuhuwila Mulungu.

¹³ Ivo munhu yolonga ulonzi wa kwazanya, kolondeka yapule chitumetume cha kufambula chiya chiyolonga. ¹⁴ Kwa ichimu chino one nihatosa kwa ulonzi wa kwazanya, muhe wangu wotosa, mbali nzeweze zangu hazisang'hana chinhu. ¹⁵ Vino nitende choni? Nizatosa kwa muhe wangu, mbali iviya nizatosa kwa nzeweze zangu, nizakwimba kwa muhe wangu, mbali iviya nizakwimba kwa nzeweze zangu.

¹⁶ One kumwing'ha hewela Mulungu kwa muhe muhala, wanhu hawavimanyile bule hawadaha kulonga "Ivo" kwa kumwing'ha kwako hewela Mulungu, kwaviya hawavimanya bule chiulonga.

¹⁷ Nhambiko yako ya kumwing'ha hewela Mulungu yodaha kuwa inoga kweli, mbali wanhu wamwenga haizawagamiza bule.

¹⁸ Nomwing'ha hewela Mulungu kwaviya nolonga ulonzi wa kwazanya kufosa mweye wose. ¹⁹ Mbali muna yamabumbila ya wahuwila wa Chilisito nolonda kulonga mbuli tano zozidaha kumanyika, muladi nidahe kuwafundiza wamwenga, kufosa kulonga mbuli elufu longo kwa ulonzi wa kwazanya.

²⁰ Ndugu zangu, lekeni kugesa fana wana, muwe wana ving'hele muna uwihi, mbali mukule muna ukugesa. ²¹ Yandikigwa vino muna yamalagilizo,

“Mndewa kolonga, nizalonga kwa nzila ya wanhu wolonga ulonzi wa kwazanya, nizalonga na wanhu wangu. Nizalonga kwa milomo ya wageni, mbali wanhu wangu hawezanitegeleza bule.”

²² Ivo chitume tume kulawa kwa Mulungu cha kulonga ulonzi wa kwazanya ni chilaguso, si kwa ichimu cha wanhu weli na uhuwilo mbali kwa waja welibule uhuwilo, mbali chitume tume cha kulotela kwa ichimu cha waja wohuwila na si kwa ichimu cha welibule uhuwilo.

²³ One wahuwila wose woiting'hana hamwe, na chila munhu kokwandusa kulonga ulonzi wa kwazanya, vino one waheza wanhu hawavi-manyile na welibule uhuwilo, hawezalonga kuwa mweye wose muna vichala? ²⁴ Mbali one chila munhu yahawa kolotela usenga yoyeng'higwe na Mulungu, yaheza munhu havimanyile hebu munhu hahuwila, yose yondayayahulike yezalagusa wihi wake mwenyewo, yose yondayayahu-like kezamulamulila nhaguso, ²⁵ Mbuli zifisigwe muna imizoyo yawo zizalagusigwa funhufunhu, na kezatumbala mavindi na kutambika kwa Mulungu, kezalonga, “Kweli Mulungu kabahano hagate yenu!”

Kutambika voilondeka

²⁶ Ndugu zangu nolonga vino. Mwahait-ing'hana hamwe kumtambika Mulungu, imwe yembe wila, imwenga yalave mafundizo, imwenga yasang'hanile chitumetume kulawa kwa Mulungu cha kulonga ulonzi wa kwazanya, na imwenga yawe na magubulo kulawa kwa Mulungu, na imwenga yafambule yoyolongigwa.

Yose yawe kwa kuwataza wahuwila wa Chilisito. ²⁷ One munhu yahalonga ulonzi wa kwazanywa, walonge waidi hebu watatu, imwe imwe, na imwenga yafambule ²⁸ Mbali one munhu yodaha kufambula kahabule, munhu yolonga ulonzi wa kwazanya nayanyamale, yalonge yaidumwe na Mulungu wake. ²⁹ Walotezi wa Mulungu waidi hebu watatu wodaha kulonga, wamwenga walamule na yaja yolongigwa. ³⁰ Mbali one kuhawa na munhu yakalile muna umting'hano kohokela lugubulo kwa Mulungu, munhu yolonga kolondeka yanyamale. ³¹ Kwaviya mweye wose modaha kulotela, imwe imwe, muladi chila munhu yaifunze na kugangamizigwa. ³² Chitumetume cha ulotezi cholondeka chitawaligwe na mulotezi mwenyewo. ³³ Kwaviya Mulungu siyo Mulungu wa tibwilitibwili mbali wa tindiwalo.

Iviya fana viili muna yamabumbila ya wanhu welile womuhuwila Chilisito, ³⁴ wanaake wolondeka wakale hupi muna imiting'hano. Hawalondeka kulonga, wolondeka kutegeleza fana viyalonga Malagilizo ya Mulungu yoyamwing'hile Musa. ³⁵ One wahalonda kuvimanya chinhu chochose, wolondeka wawauze walume zawo muna zikaye zawo. Ni mbuli ya chinyala ng'hani muke kulonga muna imiting'hano ya mabumbila ya wanhu wowomuhuwila Mulungu.

³⁶ Hebu mbuli ya Mulungu ilawa kumwenu? Hebu imfikilani mweye muhala? ³⁷ One munhu yoyose yahagesa kuwa yeye ni mulotezi, hebu kana chitumetume cha Muhe Yelile, yavimanye kuwa yano yonimwandikilani mweye ni lagilizo

da Mndewa. ³⁸ Mbali one munhu hategeleze yano, nayo sekemumtegeleze.

³⁹ Ivo ndugu zangu molondeka kuwa na hamu ya kulotela, mbali sekemumulemese munhu kulonga kwa ulonzi wa kwazanya. ⁴⁰ Chila chinhu cholondeka chitendeke kwa ugoya na utalatibu.

15

Uzilibuko wa Chilisito

¹ Na sambu ndugu zangu nolonda kumkumbusani Mbuli Inogile iniwapeteleni, yomuihokele iyo chandusilo cha uhuwilo wenu wima chigangamavu. ² Kwa Mbuli ino Inogile mokomboligwa, one muhamha mbuli zonimpeteleni. One si ivo muhuwila bule.

³ Nimwing'hani mweye vinhu vovilondeka ng'hani vinihokele, kuwa Chilisito kadanganika kwa ichimu cha uhasanyi wetu, fana viyandikigwe muna Yamaandiko Yelile, ⁴ kawandigwa na zuwa dekatatu kazilibuka, fana viyandikigwe muna Yamaandiko Yelile, ⁵ Mwanduso kamulawilila Petili * na maabaho kawalawilila waja watumigwa longo na waidi. ⁶ Maabaho kawalawilila wahuwila wengi kufosa magana matano hamwe, wamwenga wawo wang'hali wagima mbaka sambu, ingawa wamwenga viweli wawandigwa wamala. ⁷ Maabaho kamulawilila Yakobo, maabaho kawalawilila watumigwa wose.

⁸ Kuuhelelo wa yose kanilawila niye iviya, nikala fana viya munhu yavumbuligwe lusita

---

* 15:5 Zina jake ni Kefa.

silwake. ⁹ Kwaviya niye namdodo mwa watumigwa wose, sifaya hata kutangigwa mtumigwa, kwaviya nidigaza bumbila da wanhu wowomuhwila Mulungu. ¹⁰ Mbali kwa unovu wa Mulungu niwa vino vinili, na unovu uyaning'hile uwa si bule, ila niyoha ng'hani kusang'hana usang'hano kufosa watumigwa wose, ingawa haikalile sang'hano yangu mwenyewo, mbali unovu wa Mulungu wosang'hana hamwe na niye. ¹¹ Mbali one ihawa niye hebu wawo, chino niicho chochipeta, na chino niicho chimuhwile.

Uzilibuko wetu

¹² Mbali fana yopetigwa kuwa Chilisito kazilibuka, vilihi wamwenga wenu wolonga kuwa wanhu wadanganike hawezazilibuka bule? ¹³ One habule kuzilibuka kulawa kwa wadanganike, basi na Chilisito nayo hazilibuke bule. ¹⁴ One Chilisito hazilibuke, basi kupetela kwetu si chinhu na uhuwilo wenu si chinhu. ¹⁵ Kufosa yayo, cheye chowoneka wakalangama wa uvwizi wa Mulungu, kwaviya chilonga Mulungu kanzilibula Chilisito, mbali one kweli kuwa wanhu wadanganike hawazilibuligwa bule, basi Mulungu hamzilibule Chilisito bule. ¹⁶ Kwaviya one wanhu wadanganike hawazilibuka, basi Chilisito hazilibuke bule. ¹⁷ Iviya Chilisito hazilibuke, basi uhuwilo wenu si chinhu na mung'hali muna uhasanyi wenu. ¹⁸ Na waja wose wadanganike wahawa wailumba na Chilisito waga ng'hani. ¹⁹ Ihawa chomulolela ng'hani Chilisito muna ugima uno muhala, basi cheye cha wanhu wa kuwonegwa ubazi ng'hani kufosa wamwenga wose muna isi.

²⁰ Mbali Chilisito kweli kazilibuka, wamwanduso wawo kwa waja wagonile muna iifa. ²¹ Fana viya ifa viigaligwe mwiisi na munhu imwe, ivo ivo na kuzilibuka kugaligwa na munhu imwe. ²² Fana viya wanhu wose viwodanganika kwa kuilumba na Adamu, ivo ivo wanhu wose wezazilibuka kwa kuilumba na Chilisito. ²³ Mbali chila munhu kwa mpango wake, mwanduso Chilisito maabaho waja weli wake Chilisito chipindi chondayeze. ²⁴ Maabaho uhelelo wizakwiza, Chilisito vondagayamwing'he Ufalume Mulungu Tata. Vondagayabanange tawala zose, udahi na nguvu. ²⁵ Kwaviya Chilisito kolondeka yatawale, mbaka Mulungu vondagayaweke wehi wose hasi ya migulu yake. ²⁶ Mwihhi wa uhelelo yondagayabanangigwe keza kuwa ifa. ²⁷ Kwaviya Yamaandiko Yelile yolonga, "Mulungu keka vinhu vose hasi ya ulangulizi wake." Ukweli uno ni kuwa, Mulungu hengila muna dibumbila ijo da vinhu, kwaviya yeye iyo yovika vinhu vose hasi ya Chilisito. ²⁸ Mbali vinhu vose hondavikigwe hasi ya utawala wa Chilisito, nayo mwenyewo, Mwana, kezaika yeye mwenyewo hasi ya Mulungu, yoyekile vinhu vose hasi yake, na Mulungu kezatawala vinhu vose ng'hani.

²⁹ Lelo wezapata choni waja wabatizigwe kwa ichimu cha wanhu wadanganike? One ihawa kweli kuwa wanhu wadanganike hawazilibuka bule, habali wanhu wawo wabatizigwa kwa ichimu cha wanhu wadanganike? ³⁰ Habali choika muna ing'hondo cheye wenyewo chila lusita? ³¹ Ndugu zangu kweli nowona ifa chila zuwa! Vino voniigoda kumwenu, muna ugima

wetu kwa kuilumba na Chilisito Yesu Mndewa wetu. ³² One chimu changu chahawile cha chiunhu muhala, kuja kuitowa kwangu na wanhu wowakalile fana “wanyama wakali” muna Efeso kuhanifaiye choni? One wanhu wadanganike hawazilibuligwa, basi, “Chije na ching'we, kwaviya igolo chizadanganika.”

³³ Sekemuvwiziligwe. “Umbwiya wihile wobananga luzowe lunogile.” ³⁴ Galuleni magesa yenu yanogile! Kanduseni kukala goya na lekeni kutenda uhasanyi. Wamwenga wenu hawamanyile Mulungu hata chidogo. Nomulongelani, ni chinyala ng'hani kumwenu!

Ng'huli zetu zizazilibuligwa

³⁵ Munhu kezauza, “Wanhu wadanganike wezazilibuligwa vilihi? Wezakuwa na ng'huli zaki?” ³⁶ Mweye wabozi! Mohahanda mbeyu muna isi one haifile haizakota. ³⁷ Chomuhanda ni mbeyu muhala, iwe ya uhemba hebu mbeyu imwenga, na si mbiki ngima wondaulawilile hamwande. ³⁸ Na Mulungu koing'ha mbeyu iyo sina do yolonda mwenyewo, chila mbeyu yopata sina jake yenyewo.

³⁹ Ng'huli zose si zimwe, wanhu wana ng'huli modeli umwenga, mang'onyo yana ng'huli modeli umwenga, ndege wana ng'huli modeli umwenga, somba wana ng'huli modeli umwenga.

⁴⁰ Iviya kuna ng'huli za kuulanga na ng'huli za mwiisi, mbali unovu wa ng'huli za kuulanga ni umwenga na unovu wa ng'huli za muna isi ni umwenga. ⁴¹ Kuna unovu wa zuwa na wa mwezi,

na wa nhondo, iviya nhondo nazo zoisosokanya kwa utunhizo.

⁴² Vino ivo vondaiwe wanhu vondawazilibuligwe. Fana viya mbeyu, lukuli lowandigwa muna umsanga, lowola. Luhazilibuka, haluwola.

⁴³ Lowandigwa mwiihali ya chinyala na lozilibu-
ligwa mwiihali ya utunhizo, lowandigwa mwi-
hali ya unyondenyanonde na lozilibuligwa na lud-
abwa.

⁴⁴ Zowandigwa ng'huli za chiunhu, na
zozilibuligwa ng'huli za chimuhe. One kuhawa
na lukuli lwa chiunhu basi iviya kuna lukuli lwa
chimuhe.

⁴⁵ Kwaviya Yamaandiko Yelile yolonga,
“Munhu wa ichanduso, Adamu, kakala munhu
mwene ugima,” mbali Adamu wa kuuhelelo ni
Muhe yoyoweng'ha wanhu ugima.

⁴⁶ Ivo lukuli
lwa chimuhe si ulo lulongole, mbali lwa chi-
unhu ulo lulongole, maabaho ulo wa chimuhe.

⁴⁷ Adamu wa mwanduso kalumbigwa na timbwisi
kulawa mwiisi, na Adamu wekaidi kalawa kuu-
langa.

⁴⁸ Wose weli wa isi walinga fana munhu iyo
yoyalumbigwe kwa timbwisi, na waja weli kuu-
langa walinga fana munhu ija yalawile kuulanga.

⁴⁹ Fana viya vichilingile munhu ija yoyalumbigwe
kwa timbwisi, ivo ivo chizalinga fana munhu ija
yoyalawile kuulanga.

⁵⁰ Ivo ndugu nolonga vino, chiya chochi-
tendigwe kwa lukuli na damu, havidaha kuhazi
ufalume wa Mulungu, na vinhu vene kuwola
havidaha kuhazi vinhu va kuwola.

⁵¹ Tegelezeni nomulongelani sili, cheye chose
hachizadanganika, mbali chose chizagalusigwa.

⁵² Lusita lumwe kufinyiliza lwa mhalati
ya kuuhelelo, kwaviya mhalati izalila, na

wanhu wadanganike wezazilibuligwa na hawezadanganika kaidi muna ukopotigwa, na cheye chizagalusigwa. ⁵³ Kwaviya yolondeka chila chiwola chiilawalile hali ya kuleka kuwola, na lukuli loludaha kudanganika luvale lukuli haludanganika. ⁵⁴ Ivo wene kuwola vondauyawale kuleka kuwola na luno lwa kudanganika vondaluyawale kuleka udanganika, bahobaho hondaiwe mbuli ija iyandikigwe, “Ifa imeligwa kwa kuhuma!”

⁵⁵ “Ifa, uhumi wako wa kulihi?

Udaho wako wa kulumiza wakulihi?”

⁵⁶ Ifa yopata ludabwa lwa kulumiza kulawa muna uhasanyi, na uhasanyi wopata ludabwa lwake kulawa muna yamalagilizo ya Musa. ⁵⁷ Mbali chomwing'ha hewela Mulungu yoyoching'ha uhumi kwa nzila ya Mndewa wetu Yesu Chilisito.

⁵⁸ Ivo ndugu zangu walondwa, mgangamale, sekemutingisike, muiyohe ng'hani kusang'hana usang'hano wa Mndewa siku zose, kwaviya sang'hano yenu kwa Mndewa si bule.

16

Sadaka ya kuwataza ndugu wahuwila

¹ Lelo kwa mbuli ya sadaka kwa wanhu wa Mulungu. Tendeni fana viniwalongele bum-bila da wahuwila wa Galatiya watende. ² Chila jumapili, chila imwe wenu kolondeka yabagule hela zimwenga kadili viyopata, muladi sekehawe na sangizo vondanize. ³ Na niye vondanize, nizawatuma waja wondaniwasagule vomuli wagale usenga na vitumetume venu uko Yelusalemu.

⁴ One izafaya na niye nihite iviya, basi wezahita hamwe na niye.

Mipango ya Paulo

⁵ Mbali nizakwiza kumwenu nihakomeleza kufosela Makedoniya, kwaviya nolonda kufosela Makedoniya. ⁶ Yahadahika nizakala kumwenu kwa lusita, hebu ihadahika nizakala hamwe na mweye miyezi yose ya chihuhe, muladi mupate kunhaza nigendelele na mwanza hohose hondanihite. ⁷ Kwaviya silonda kuiyona na mweye kwa kufosa muhala. Nololela kukala na mweye lusita ludodo Mndewa yahalonda.

⁸ Nizakala hano muna dibululu da Efeso mbaka zuwa da Pendekosite. ⁹ Lwivi luvuguligwa kwa usang'hano wangu unogile hano, ingawa wonilema ni wengi.

¹⁰ Timoseyo yaheza, muloleni yakale kumwenu bila kudumba, kwaviya kosang'hana usang'hano wa Mndewa fana niye. ¹¹ Munhu yoyose sekeyamwehule, ila mtazeni yagendelele na mwanza wake kwa tindiwalo, muladi yabwele kumwangu, kwaviya niye nogozela hamwe na ndugu zangu.

¹² Mbali kwa mbuli za Apolo ndugu yetu, nimulamba ng'hani yahite kumwenu hamwe na ndugu wamwenga, ija halondile kuhita sambu, mbali kezakwiza hondayapate nyafasi.

Mbuli za uhelelo

¹³ Kaleni meso, imeni chiugangamavu muna uhuwilo, muwe magalu na wene nguvu.

¹⁴ Tendeni chila chinhu kwa ulondo.

15 Movimanya kusionhela Sitefano na kaye yake, wawo ni wahuwila wa mwanduso kumuhuwila Kilisito muna isi ya Akaya na wailava wenyewo kuwasang'hanila wanhu wa Mulungu. Nowalamba ndugu zangu, 16 muwategeleze wanhu fana wano, munhu imwenga yoyose yosang'hana usang'hano na kusang'hanila hamwe na wawo.

17 Na niye nodeng'helela kwa ichimu cha kwiza kwa Sitefano na Fotunata na Akaiko, kwaviya wano waziba hengo dikalile uko kwa kuleka kuwauko ukwenu. 18 Waunogeza muhe wangu fana viya viwagumile moyo mweye wenyewo, yolondeka kuwahishimu wanhu wano.

19 Mabumbila yose ya wahuwila weli muna mkowa wa Asiya womulamusani kwa zina da Mndewa. Akila na Pilisika na wahuwila waja woiting'hana muna izikaye zawo womulamsani. 20 Wahuwila wose weli hano womulamusani.

Ilamuseni mweye kwa mweye kwa chilaguso chelile cha ulondo.

21 Ndamsa ino noyandika niye mwenyewo Paulo kwa mkono wangu.

22 Munhu yoyose hamulonda Mndewa nayaduwiligwe.

* Mndewa wetu, izo! 23 Unovu wa Mndewa Yesu na uwe hamwe na mweye. 24 Ulondo wangu uwe na mweye mose muna Ichilisito Yesu.

---

* 16:22 Malanata, maana yake Bwana wetu njoo.

Biblia Ching'hwele The New Testament in Kwere

copyright © 2014, 2019 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Kwere

Translation by: Pioneer Bible Translators and The Word for the World

Contributor: Pioneer Bible Translators

For more information, visit pioneerbible.org or twftw.org

NT © 2014 Pioneer Bible Translators and The Word of the World; OT © 2019 Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

45889645-bcee-5a46-b79c-9beb4b49c6a0